

سیاسگراری

علم از پوزیشنگرانی که نشان نریا با خبر های از دست نوشتهی کتاب را خوانده
و هر ترجمه می توانستند به سبب این کتاب در ایران به سبب این کتاب

شاهنشاهی هخامنشی

آورده شده است. از کتاب های بسیار مهمی است که در این مورد
بر ماریا متون فارسی از کوروش بزرگ تا اردشیر اول

نشان می دهد و گویی سیاسگراریم بسیار بدون جان را بر تر هستیم که متن پیش نویس
نویسه را به طور کامل خواند و ماریون کاکس که از دست تصاویر و پر عهده گرفته

ماریا بروسیوس

از آقای محمدرضا کارگر
عکس مجموعه ای در پیش اول و از بیان ماریون کاکس و انجمن انکشافات مصر برای
محول چاپ حکم شده و از قلم مترجم

مترجم

هایده مشایخ

های و انتشارات دانشگاه کلمبرج
گزارش های هیئت باستان شناسی فرانسه در ایران

پسندیده به انتشار

ماریا بروسیوس

ماریا بروسیوس
ماریا بروسیوس
ماریا بروسیوس

با تشکر ویژه از آقایان
ماریا بروسیوس
ماریا بروسیوس

جان رابرتز، سرور استار
ماریا بروسیوس
ماریا بروسیوس

ماریا بروسیوس
ماریا بروسیوس
ماریا بروسیوس

شابک ۹۷۸-۹۶۲-۷۶۶۰-۲۶۶-۸۵۲

تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸

تشریح

تهران

۱۳۹۷

1. Heather Baker

2. Elizabeth Carter

3. John Boardman

4. John Boardman

5. Marina Groll

6. Ian Macgregor

7. Ian Macgregor

8. Ian Macgregor

9. Ian Macgregor

10. Robin Osborne

mod.ir

۲۵	فهرست مطالب	۲۵
۲۵	(اعداد داخل دو کمان اشاره به عبارتهای نقل شده از منابع است.)	
۵	سپاسگزاری	
۷	فهرست مطالب	
۱۳	نقشه و فهرست تصاویر	
۱۴	تذکرات و علائم اختصاری	
۱۴	علائم اختصاری کتابها و مجلات	
۱۶	علائم اختصاری منابع فارسی باستان	
۱۷	سایر علائم اختصاری و نشانهها	
۱۸	فهرست الفبایی متون خاور نزدیک	
۲۳	فهرست الفبایی نویسندگان یونانی و رومی	
۲۶	واژهنامه	
۲۸	نکاتی دربارهی منابع خاور نزدیک	
۳۰	نکاتی دربارهی نویسندگان یونانی و رومی	
۳۵	ماههای بابلی و فارسی باستان	
۳۵	اوزان و مقادیر	
۳۶	ترتیب تاریخی حکومت پادشاهان هخامنشی	
۳۷	شجرهنامهی خاندان پادشاهی هخامنشی	
۳۸	مروری کوتاه بر تاریخ شاهنشاهی هخامنشی	
۴۲	نقشهی شاهنشاهی هخامنشی	
۴۵	بخش ۱. برآمدن هخامنشیان	
۴۵	الف منابع خاور نزدیک	
۴۸	ب سهم هرودوت در تاریخ هخامنشی	
۴۸	۲۸ مهر و کتیبه، شیارها در ناسکولوم (۷۲-۴۹) میریمنده	
۵۱	۱.۱ کورش اول	
۵۱	۴۸ مهر و کتیبهی کورش (مهرهای باروی تخت جمشید، ش. ۹۳) (۱)	

- ۲.۱ کتیبه‌های آریازمنه و آرشامه (۳-۲) ۵۲
- کتیبه‌ی اریارمنه در همدان ۵۲
- کتیبه‌ی ارشامه در همدان ۵۲
- ۳.۱ کوروش دوم (۱۷-۴) ۵۳
- کتیبه‌ی کوروش در پاسارگاد، در دشت مرغاب (۴) ۵۳
- قبایل پارسی (۵) ۵۳
- تربیت کوروش (۱۰-۶) ۵۴
- فتوحات کوروش ۵۸
- سالنامه‌ی نبونید (۱۱) ۵۸
- استوانه‌ی کوروش (۱۲) ۶۳
- مدارک یونانی درباره‌ی لشکرکشی‌های کوروش (۱۳-۱۶) ۶۷
- آرامگاه کوروش (۱۷) ۷۱
- ۴.۱ کمبوجیه‌ی دوم (۱۸-۲۹) ۷۲
- نخستین سند بابلی مربوط به دوران پادشاهی کمبوجیه (۱۸) ۷۲
- اسناد مصری (۱۹-۲۲) ۷۲
- نوشته‌ی مهر کمبوجیه به خط هیروگلیفی (۱۹) ۷۲
- کتیبه‌ی اوجاهورسنت به خط هیروگلیفی (۲۰) ۷۳
- سنگ مزار گاو آپیس، مدفون در سراپيوم در ممفیس به سال ۵۲۴ (۲۱) ۷۷
- کتیبه‌ی روی تابوت سنگی گاو آپیس (۲۲) ۷۷
- مدارک یونانی درباره‌ی کشتن گاو آپیس (۲۳) ۷۸
- سندی دموتی از مصر درباره‌ی امور مالی در دوران کمبوجیه (۲۴) ۸۱
- لشکرکشی‌های کمبوجیه به آفریقا (۲۵-۲۶) ۸۳
- مرگ کمبوجیه (۲۷-۲۹) ۸۴
- ۵.۱ بردیا (۳۰-۴۲) ۸۶

- ۱.۱ بردیا، برادر تنی کمبوجیه (۳۰-۳۴) ۸۶
- گوماته، که خود را بردیا می‌نامد (۳۵) ۸۸
- بردیای غاصب (۳۶-۴۰) ۹۱
- اسناد بابلی مربوط به زمان تأیید بردیا در بابل (۴۱-۴۲) ۹۴
- بخش ۲. شاهنشاهی پارس در زمان سلطنت سه پادشاه نخستین هخامنشی ۹۷
- ۱.۲ داریوش اول (۴۳-۶۰) ۹۷
- مهر و کتیبه‌ی داریوش (۴۳) ۹۷
- کتیبه‌ی بیستون (۴۴) ۹۸
- فرمان داریوش برای بنای کاخ شوش (۴۵) ۱۲۱
- کتیبه‌ی شوش (۴۶) ۱۲۳
- کتیبه‌ی کوه الوند (۴۷) ۱۲۵
- کتیبه‌ی نخست نقش‌رستم (۴۸) ۱۲۶
- داریوش و مصر (۴۹-۵۵) ۱۲۸
- کتیبه‌ی مجسمه‌ی داریوش در هلیوپولیس، مکشوف در شوش (۴۹) ۱۲۸
- کتیبه‌ی هیروگلیفی پایه‌ی مجسمه‌ی داریوش، مکشوف در شوش (۵۰) ۱۳۰
- سنگ‌نگاره‌ی تدفین گاو آپیس به سال ۵۱۸ (۵۱) ۱۳۰
- سنگ قائم آبراهه‌ی دریای سرخ (۵۲) ۱۳۲
- سندی یونانی درباره‌ی آبراهه‌ی دریای سرخ (۵۳) ۱۳۳
- کتیبه‌ی هیروگلیفی اوجاهورسنت (۵۴) ۱۳۴
- پاپيروس دموتی مصری (۵۵) ۱۳۵
- داریوش و یونان (۵۶-۶۰) ۱۳۶
- ۲.۲ خشیارشای اول (۶۱-۷۵) ۱۳۹
- مهر و کتیبه‌ی خشیارشا در داسکولیوم (۶۱) ۱۳۹
- مهر و کتیبه‌ی خشیارشا در مصر (۶۲) ۱۴۰
- کتیبه‌ی تخت جمشید (۶۳) ۱۴۱

کتیبه‌ی دریاچه‌ی وان (۶۴) (۶۲، ۶۳) ۱۴۱

کتیبه‌ی کوه الوند (۶۵) (۵۶) ۱۴۲

اسناد بابلی درباره‌ی بلشیمائی (۶۶) (۶۶، ۶۷) ۱۴۲

جنگ مادی (۶۷-۶۹) (۶۷، ۶۸، ۶۹) ۱۴۳

مادگرایی (حمایت از ایران) (۷۰-۷۲) ۱۴۵

مدارک یونانی درباره‌ی مرگ خشیارشا (۷۳-۷۵) (۷۳، ۷۴، ۷۵) ۱۴۷

اردشیر اول (۷۶-۹۳) (۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹) ۳.۲

کتیبه‌ی تخت جمشید (۷۶) (۷۶) ۱۴۸

کتیبه‌ی روی ظرف سیمین (۷۷) (۷۷) ۱۴۸

کتیبه‌ی روی گلدان (۷۸) (۷۸) ۱۴۹

اسناد مصری (۷۹-۸۰) (۷۹، ۸۰) ۱۴۹

سندی یونانی درباره‌ی پادشاهی اردشیر (۸۱-۹۰) (۸۱) ۱۵۰

جلوس اردشیر بر تخت (۸۱) (۸۱) ۱۵۰

پناهنده‌شدن تمیستوکلس به پارس (۸۲) (۸۲) ۱۵۱

شورش در بلخ و مصر (۸۳-۸۸) (۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸) ۱۵۲

صلح کالیاس به سال ۴۴۹/۸ (۸۹-۹۰) (۸۹) ۱۵۸

مرگ اردشیر (۹۱-۹۳) (۹۱، ۹۲، ۹۳) ۱۶۰

بخش ۳. سازمان و مدیریت امپراتوری هخامنشی؛ دین در شاهنشاهی ۱۶۳

حکومت شاهنشاهی هخامنشی (۹۵) (۹۵) ۱۶۳

پادشاهی هخامنشی (۹۴-۱۲۲) (۹۴، ۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸) ۱۶۵

القاب سلطنتی (۹۴-۱۰۲) (۹۴، ۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸) ۱۶۵

ایدئولوژی پادشاهی (۹۹) (۹۹) ۱۶۷

کتیبه‌ی دوم نقش رستم (۱۰۳) (۱۰۳) ۱۶۷

کتیبه‌ی داریوش در تخت جمشید (۱۰۴) (۱۰۴) ۱۶۹

تعلیم و تربیت پارسی (۱۰۵-۱۰۶) (۱۰۵، ۱۰۶) ۱۷۱

جلوس بر اورنگ شاهی (۱۰۷-۱۰۸) (۱۰۷، ۱۰۸) ۱۷۵

اقامتگاه‌های سلطنتی (۱۰۹) (۱۰۹) ۱۷۶

املاک شاهی (۸۱-۹۷) (۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷) ۱۷۷

پَرْتَه‌تَش (۱۱۰) (۱۱۰) ۱۷۷

شکایت یک ساتراپ (۱۱۱) (۱۱۱) ۱۷۸

نجیب‌زادگان عالی‌رتبه‌ی پارسی (۸۱-۱۸۱) (۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰، ۹۱، ۹۲، ۹۳، ۹۴، ۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۱) ۱۷۸

گوبروه و اسپچنه (۱۱۲-۱۱۵) (۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵) ۱۷۸

حامیان و دوستان شاه (۱۱۶-۱۲۰) (۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰) ۱۸۱

عطایای شاه (۱۲۱-۱۲۲) (۱۲۱، ۱۲۲) ۱۸۴

۲.۳ اداره‌ی شاهنشاهی (۱۲۳-۱۵۸) (۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸) ۱۸۵

ساتراپ‌ها و ساتراپی‌ها (۱۲۳-۱۲۷) (۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷) ۱۸۵

پیهاتو (فرماندار) (۱۲۸-۱۳۰) (۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰) ۱۸۸

سَریس (اریاب) (۱۳۱-۱۳۲) (۱۳۱، ۱۳۲) ۱۹۰

مردمان شاهنشاهی (۱۳۳-۱۳۵) (۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵) ۱۹۱

خراج، پیشکش‌ها و مالیات‌ها (۱۳۶-۱۳۹) (۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹) ۱۹۴

مأموران عالی‌رتبه و کارگران در تخت جمشید (۱۴۰-۱۴۳) (۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳) ۱۹۹

پرنکه (۱۴۰-۱۴۳) (۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳) ۱۹۹

زیست‌ویش (۱۴۴-۱۴۶) (۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶) ۲۰۱

سرپرست کارگران، داوران و حسابداران (۱۴۷-۱۵۲) (۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲) ۲۰۲

نیروی کار در پارس (۱۵۳-۱۵۶) (۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶) ۲۰۴

جیره‌های مخصوص برای مادران (۱۵۷-۱۵۸) (۱۵۷، ۱۵۸) ۲۰۶

۳.۳ زنان درباری (۱۵۹-۱۸۰) (۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰) ۲۰۷

اسنادی با عنوان بانویی درباری (۱۵۹-۱۶۱) (۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱) ۲۰۷

متن بابلی مربوط به یکی از دختران خشیارشا (۱۶۲) (۱۶۲) ۲۰۸

- ۱۷۱ املاک بانوان درباری (۱۶۳-۱۶۷) (۵۰۱-۹)
- ۵۷۱ زنان درباری و مسافرت (۱۶۸-۱۷۲) (۷)
- ۹۷۱ کارگران در خدمت بانوان درباری (۱۷۳-۱۷۵)
- ۷۷۱ پیوندهای ازدواج (۱۷۶-۱۸۰)
- ۴۳ سفر در سرزمین‌های شاهنشاهی (۱۸۱-۱۹۰) (۲۱۶)
- ۸۷۱ جاده‌های شاهی (۱۸۱-۱۸۳) (۲۱۶)
- ۸۷۲ جیره‌های مسافرت (۱۸۱-۱۸۳) (۲۱۸)
- ۱۸۱ جیره‌های افراد (۱۸۴) (۲۱۸)
- ۲۸۱ پیک‌های تندرو و راهنمایان خیره (۱۸۵-۱۹۰) (۲۱۹)
- ۵۳ دین در شاهنشاهی (۱۹۱-۲۰۵) (۲۲۱)
- ۵۸۱ کتیبه‌ی ذبوه (۱۹۱) (۲۲۱)
- ۸۸۱ شتین و مغ (۱۹۲-۱۹۴) (۲۲۴)
- ۶۲۱ مدارک مصری (۱۹۲-۱۹۴) (۲۲۶)
- ۱۲۱ کتیبه‌های هیروگلیفی الخارجه (۱۹۵-۱۹۶) (۲۲۶)
- ۱۲۲ کتیبه‌ی یک سنگ مزار قائم در سقاره (۱۹۷) (۲۲۷)
- ۱۲۱ مدارک یونانی درباره‌ی دین پارسیان هخامنشی (۱۹۷-۱۹۸) (۲۲۹)
- ۲۲۹ نامه‌ی داریوش به گداتس (۱۹۸) (۲۲۹)
- ۲۳۰ نظر هرودوت (۱۹۹) (۲۳۰)
- ۲۰۲ خشیارشا و معابد بابل (۲۰۰) (۲۳۲)
- ۲۰۲ یهودیان در زمان حکومت پارسیان (۲۰۱-۲۰۵) (۲۳۳)
- ۲۰۲ بازگشت تبعیدیان از بابل (۲۰۱-۲۰۴) (۲۳۳)
- ۲۳۵ قلعه‌ی الفانتین (۲۰۵) (۲۳۵)
- ۲۳۹ کتاب‌نامه (۲۰۵-۲۰۶) (۲۳۹)
- ۲۴۵ نمایه (۲۰۵-۲۰۶) (۲۴۵)

نقشه و فهرست تصاویر

نقشه

- شاهنشاهی هخامنشی A.V. Hilprcht and A.T. Clay ۴۲-۴۳
- تصاویر
- ۱ مهر کورش اول ۵۱
- ۲ مجسمه‌ی او جاهورسنت ۷۵
- ۳ سنگ مزار گاو آپیس از طرف کمبوجیه ۷۹
- ۴ مهر داریوش اول ۹۷
- ۵ کتیبه‌ی بیستون ۱۰۰-۱۰۱
- ۶ نمای آرامگاه شاهی در نقش‌رستم ۱۲۷
- ۷ مجسمه‌ی داریوش، مکشوف در شوش ۱۲۹
- ۸ سنگ مزار گاو آپیس از طرف داریوش ۱۳۱
- ۹ مهر خشیارشا، مکشوف در داسکولیوم ۱۳۹
- ۱۰ مهر خشیارشا، مکشوف در مصر ۱۴۰
- ۱۱ سکه‌ی دریک ۱۸۴
- ۱۲ سنگ مزار قائم از سقاره ۲۲۸

مروری کوتاه بر تاریخ شاهنشاهی هخامنشی

در اواسط سده‌ی ششم پیش از میلاد کوروش دوم (کبیر) قلمرو پادشاهی ماد، لودیا، بابل و همچنین سرزمین‌های شرقی ایران باستان را در کم‌تر از بیست سال فتح کرد. کوروش بنیان‌گذار نخستین شاهنشاهی پارسی بود که از شرق مدیترانه تا هندوستان وسعت داشت. کمبوجیه‌ی دوم، پسر و جانشین او، در سال ۵۲۵ مصر را به این قلمرو افزود و دوره‌ی فتح و گسترش را کامل کرد. سرزمین‌های شاهنشاهی با ساتراپی‌ها یا ایالات، به ریاست نجیب‌زادگان پارسی اداره می‌شدند. پس از درگذشت کمبوجیه و برادرش بردیا، که هیچ‌کدام فرزند ذکور نداشتند، داریوش اول در سپتامبر ۵۲۲ به سلطنت رسید و سلسله‌ی پادشاهی هخامنشی را بنیاد نهاد. این نام مشتق از نام بنیان‌گذار شاهنشاهی، یعنی هخامنش، بود، که داریوش از وی به‌عنوان جد مشترک خانواده‌ی خود و کوروش دوم نام برده است. داریوش گرچه در سال‌های ۵۱۸/۱۷ علیه سکاها لشکرکشی کرد و اژه‌ای‌ها را تحت فرمان خود نگه داشت، ولی دغدغه‌ی اصلی وی یکپارچه کردن شاهنشاهی بود. در جریان شورش شهرهای ایونیا که در سال ۴۹۹/۸ شروع شد و حمایت محدودی که شورشیان از جانب آتن و ارتریا دریافت می‌کردند، مرکز ساتراپی لودیا، یعنی سارد، در آتش سوخت. شورش در سال ۴۹۳ به کلی سرکوب شد. در سال ۴۹۰ به تلافی دخالت آتن و ارتریا در امور سیاسی آسیای صغیر، لشکری به فرماندهی داتیس^۱ و ارتفرنس^۲ (ارته‌فرنه) برای مجازات این دو شهر یونانی فرستاده شد. ارتریا پس از شش روز محاصره سقوط کرد، ولی در سرزمین اصلی یونان، قوای پارسیان در ماراتن شکست خورد و عقب‌نشینی کرد. داریوش توجه خود را معطوف شرق کرد و هندوستان را تا کرانه‌ی رودخانه‌ی سند به تصرف خویش درآورد.

خشیارشا، پسر و جانشین داریوش، خط‌مشی پدر را ادامه داد و برای هجوم به سرزمین اصلی یونان برنامه‌ریزی کرد. ولی وی در ابتدا مجبور شد شورش مصر را به سال ۴۸۶/۵ سرکوب کند و به دنبال آن، برادرش هخامنش را به ساتراپی آن ناحیه

منصوب کرد. پیش از آن‌که خشیارشا بتواند ارتش خود را به سال ۴۸۰ از راه هلسپونت و تراکیه به داخل یونان ببرد و آتن را تصرف کند، شورش دیگری نیز در بابل به رهبری بلشیمانی^۱، احتمالاً در اوت ۴۸۲، سرکوب شد. هنگامی که ناوگان پارسیان در سالامیس شکست خورد، خشیارشا فرمان داد تا باقی‌مانده‌ی ناوگان به آسیای صغیر عقب بنشینند. بازگشت خشیارشا به سرزمین‌های امپراتوری ممکن است به دلیل آغاز شورش دیگری در بابل به رهبری شَمَش-اریبه^۲ بوده باشد، که باید در اسرع وقت بدان می‌پرداخت. گرچه مردونیوس (مردونیه)^۳ به همراه سپاهی از نخبگان پارسی، زمستان را در تسالیا ماند و آتن را به سال ۴۷۹ بازپس گرفت، ولی همان سپاه در پلاتایا به‌طور کامل شکست خورد و با کشته شدن مردونیه مجبور به ترک یونان شد. این شکست در داخل شاهنشاهی هخامنشی تبعاتی نداشت.

در زمان سلطنت اردشیر اول (۴۶۵-۴۲۴) مصر با حمایت آتن علیه پادشاه پارسیان شورش کرد، ولی در سال ۴۵۴ دوباره به تسخیر پارسیان درآمد. در سال ۴۵۰/۴۹ پیمان صلحی میان اردشیر و هیئت نمایندگی آتنیان به رهبری کالیاس منعقد شد که بر پایه‌ی آن پارس و آتن اعلام ترک مخاصمه کردند. خشیارشای دوم که اردشیر او را به جانشینی خود تعیین کرده بود، فقط ۴۵ روز پادشاهی کرد و کشته شد. پس از کشمکش بین سگدیانوس^۴ (سگدیانه) و اخوس^۵ برای دستیابی به قدرت، اخوس بین ماه‌های دسامبر و فوریه‌ی ۴۲۴ بر تخت نشست و نام سلطنتی داریوش دوم را اختیار کرد (۴۲۴-۴۰۴). داریوش دوم پیش از سلطنت، ساتراپ هورکانیا (گرگان) بود و با خواهر ناتنی خود پروساتیس^۱ ازدواج کرده بود. برای نخستین بار در تاریخ سلسله‌ی هخامنشی، پسری که نه اشراف‌زاده بود و نه با دختری اشراف‌زاده ازدواج کرده بود، به سلطنت رسید؛ ولی این وضع موجب تضعیف سلسله‌ی پادشاهی نگردید.

رقابت بین دو پسر داریوش دوم، یعنی اردشیر دوم (۴۰۴-۳۵۹) و کوروش جوان، باعث شورشی به رهبری کوروش جوان شد، ولی قوای وی شکست خورد و

1. Belšimanni 2. Šamaš-eriba 3. Mardonius (Marduniya) 4. Sogdianus
5. Ochus 6. Parysatis

1. Datis 2. Artaphernes